

ÜLIÕPILASLEHT

TARTU ÜLIÕPILASKONNA HÄÄLEKANDJA.

Teilmishinnad:

Kuulutuste hinnad:

Siseriigis:

1 kuu peale (postiga) M.	20. —
3 " " " " "	60. —
1921. a. lõpuni " " "	180. —
Väljamaale:	
1 kuu peale (postiga) M.	30. —
3 " " " " "	90. —
1921. a. lõpuni " " "	240. —

Kuulutuste osas:	Tekstis:
1/1 külj M. 1700. —	1/1 külj M. 2500. —
1/2 külge " 900. —	1/2 külge " 1300. —
1/4 " " 500. —	1/4 " " 700. —
1/8 " " 300. —	1/8 " " 400. —
1/16 " " 150. —	1/16 " " 200. —

Üksiku numbril hind Mk 20. —

Toimetuse ja tallituse aadress — Tartu, Rütli tän. 9 „Postimees“. Tel. 80.
Käskkirjad mitte-krjastajate poolt arvatakse vastava soovivalduse põhjal teepõnoraari alla.

№ 1.

7. mail 1921.

II. aastak.

Suomen Ylioppilaskun- nan Laulajille.

Ei viel'vis aikas ilta,
jos helmoushenkeä ol'si
vaan syntyä voisi silta,
mi kansamme yhteen toisi!

Suomen silta on yhä ollut paras-
ten unelmana sekä Suomessa että
Eestissä. Suomen sillasta ovat runoil-
leet parhaat runoilijamme, ovat haa-
veksineet kansain johtajamme, jopa
koko kansakin.

Suomen silta on Teidänkin
tulonne symbolina: Tekintahdotte
kuulua Suomen sillan rakentajiln,
erityisesti Suomen ja Eestin yliop-
pilaskunnan välille. Tämä aate on
Teitä innostuttanut matkallenne.

Sama aate hehkuu meissäkin.
Mekin haaveksimme ja unelmoimme
Suomen sillasta. Mekin tahdomme
tehdä parhaamme sen rakentamiseksi,
sillä tavoin parhain turvataksemme
kansojemme tulevaisuuden ja onnen.

Olkaa tervetulleita vieraiksemme!
Viekää täältä takaisin mennessänne

Soome Üliõpilaskonna Lauljatele.

Ei oleks aeg veel hilja,
kui hõimluuvaimu ooks:
vaid sündida võiks silda,
mis rahvad me ühte tooks!

Soome sild on äha olnud me
parimate unistuseks niihästi Soomes
kui Eestiski. Soome sillast on laul-
nud me paremad luuletajad, on
unistanud me rahvajuhid, isegi kogu
rahvas.

Soome sild on Teilegi tuleku
sümbooliks: Teilegi tahate kuuluda
Soome silla ehitajate hulka, eriti
Soome ja Eesti üliõpilaskonna vahele.
See aate on Teid vaimustanud
teele.

Sama aate hõõgub meisiki. Meilegi
unistame Soome sillast. Meilegi
tahame teha parimat selle ehitä-
miseks, sel kombel parimini kind-
lustades meie rahvaste tulevikku ja
õnne.

Olge teretulnud me võõraiks!
Viige siit tagasi minnes enesega

mukana se tietoisuus, että Eestinkin yliõpilaskunta pyrkii samoihin ja-loihin kansallisiin poliittisiin, sekä sivistyksellisiin päämääriin, joiden tarkoituksena on turvata kansojemme, valtioitemme, rodumme tulevaisuus suures taistelussa kansain elämästä ja olemassaolosta.

Eläköön suomalais - eestiläinen yliõpilasveljeys!

V. Ernits.

kaasa see teadmine, et Eestigi üliõpilaskond püüab samade jauniste rahvuslikkude poliitiliste ja kultuuraliste sihtide poole, mille ülesandeks on kindlustada meie rahvaste ja riikide, meie tõu tulevikku suures võitluses rahvaste elu ja olemise eest.

Elagu Soome - Eesti üliõpilasvendlus!

V. Ernits.

„Üliõpilaslehte“ uuesti välja andma asudes.

Üliõpilaskonna Ajutise Keskesituse väljaandel ilmunud „Üliõpilaslehe“ viimane nummer tuli välja läinud aasta detsembrikuus. Aj. Keskesituse asemele astus uuestivalitud Üliõpilaskonna Edustus, võttes oma kätte täisõiguslikuna Esituskoguna kõikide üliõpilaskonna organide õigused ja kohused.

Kohe algusest peale tunnistas Edustus tarvilikuks oma häälekandja. Lehe väljaandmiseks valitud toimkond leidis võimaliku olevat mõtte teostamisele asuda Edustuse poolt omakstunnistatud põhimõtete alusel. Teiselt poolt oli selge toimkonnale, et raske on ette kujutada „Üliõpilaslehte“ elujõuliseks ja püsivaks ilma tarviliku toetajate koguta ja ilma kindla ainelise aluseta. Teiste sõnadega, toimkond tahtis kõrvaldada kõik ebanähtused, mis algusest peale mõistsid uinumisele Aj. Keskesituse poolt käimapanud „Üliõpilaslehe“.

Võimata paistis olevat toimkonnale vastuvõetavaks teha „Üliõpilaslehte“ kogu üliõpilaskonnale sennikaua, kui poindud kindlaks määratud lehe programm ja võis „haarata kõike, mis puutub üliõpilasellu, ükskõik missugusel kujul“, nagu eelmise „Üliõpilaslehe“ väljaandmisel oli.

Edustus võttis omaks toimkonna seisukoha ja tunnistas üksmeelselt „Üliõpilaslehe“ põhimõtteliseks aluseks järgmised laused:

„Üliõpilastelehes leiavad käsitust:

1) Eesti üliõpilaskonna aated, ühise tegevuse juhtmõtted, teaduslikud huvid Eesti elu ja olude teaduslik uurimine.

2) Üliõpilaskond ja kirjanduslikud ning kunstilised huvid.

3) Teated Eesti Üliõpilaste elust; organisatsioonid ja nende tegevus, kõned, ankeedid, töövõimalused, majandusline seisukord jne.

4) Välisriikide üliõpilaskondade ja üliõpilaste elu-olu.

5) Teated kõrgemate õpeasutuste kohta välisriikes.

Täiendavalt on vastu võetud järgmised seisukohad:

6) „Üliõpilasleht“ ilmub Eesti keeles.

7) „Üliõpilaslehe“ veerud on sulatud omavahelistele tülidele (mõiste kitsamas otsekohesemas mõttes).

Esimeses viies lauses sisalduvad „Üliõpilaste lehe“ põhimõtted, nii et „Üliõpilasleht“ uuesti ilmunisel „Üliõpilaste lehe“ järglaseks tahab olla, samuti kui Edustus kõikide seniste üliõpilaskeskkorralduste koguvõimu kehastajaks.

Dulce et decorum est pro patria mori!

Ülikooli töö on peale vaheaja, mis sõja läbi tekkinud, täiel hool käimas; üliõpilaskond asub oma elu kindlakujulisele normeerimisele. Näib, nagu ei olekski olnud kannatus- ja ohvrikkaid sõjaaegu! Uuesti on koondunud ülikooli ümber endised teaduse jüngrid.

Kõiki ei leia siiski mitte enam üliõpilasperes. Paljud kallid ksv! ksv! ja sõbrad, kellega üheskoos mindi vaenlase vastu, jäid sõja ohvritena vaenuväljale, tuues oma elu pandiks iseseisvuse ja vabaduse eest, millele osaliseks kogu rahvas.

Tagasihutatud omariikluse aatest ja rahvuslisest vaimustushoost, mindi paljaste kätega vastu ähvardavale tugevale vaenlasele.

Võideti! Päästeti rahvas ja kodumaa!

Ennastsalgavalt võideldes osati rõõmuga surra ilusa, püsiva tuleviku eest.

Mälestagem vaikes-tõsisel lugupidamises langenuid! Pidagem ikka meeles kangelasi, kes oskasid surra isamaa eest!

Sit robis terra levīs!

Eesti Vabadussõjas langenud ja vägivaldselt surma saanud vil! vil! ja ksv! ksv! nimekiri:

Eesti Üliõpilaste Selts:

vil! vil! Friedrich Pormeister,
Aleksander Reinik,
Karl Kadak,
August Koger,
Juhan Treumann,
Teophiel Lukk,
Dr. Aleksander Laipmann,

ksv! ksv! Arnold Adler,

Villem Mann,

Voldemar Leier,

Juhan Uin,

Jüri Korik,

Jaan Uustalu,

Karl Mändik.

Korp. Frat. „Estica“:

ksv! ksv! Heinrich Rammul,

Arno Kasper,

Hugo Lank.

E. Üliõp. Selts „Ühendus“:

ksv! ksv! Gustav Parts,

Mart Saarepera.

Korp. „Vironia“:

ksv! ksv! Aleksander Kahro,
Martin Holberg,
Aleksander Balin,
Aleksander Raav,
Artur Hendrikson,
Mihkel Mattin.

Vägivaldselt surma saanud:

ksv! ksv! Eduard Simtann,
Karl Teetsov,
Alfred Ertel.

Korp. „Ügala“:

ksv! ksv! Karl Kurvits,
Hans Ostrat.

Tartu juudi soost üliõpilaste kassa liikmetest:

vil! Dr. Juulius Kahn,
ksv! Boris Pikarevitsch.

(Järgneb.)

Loomulikkudena täiendustena avalduvad kaks viimast põhimõtet, mis Eesti rahvusliku ülikooli tervest õhkkonnast ja üliõpilasorganisatsioonide arenemisest ja käesolevaist vahekordist tingitud.

Toimkond on kindel arvamises, et ainult sarnasel kujul võib „Üliõpilasleht“ olla terve üliõpilaskonna häälekandjaks. Edustus, sanktsioneerides toimkonna seisukoha, on sellega annud „Üliõpilaslehele“ koguüliõpilaskonna heakskiitmise, mis kindlustavaks tagatiseks lehele tema edaspidisel ilmumisel.

Üleüldiselt tahab toimkond näha „Üliõpilaslehes“ terve üliõpilaste-kogu üldhuvide käsitajat, kõikide üksikute rühmituste koondajat Edustuse ümber ja sideloojat akadeemiliste peredega naaberriikes ja väljamaal.

Püüdes ühise üliõpilaskonna loomisele, selle asendamisele ühisele pinnale, kus tahetakse ja suudetakse üksteist mõista, tõrjub toimkond eemale igasugused sihid, tulgu need kustpoolt tahes, mis määratud üksikute, ajajooksul orgaaniliselt võrsunud ja kõvenenud organisatsioonide kaotamisele.

Üksikute organisatsioonide abil suudab kindlama võimu luua Edustus oma häälekandjaga. Organisatsioonid peaksid selles mõttes olema esimesed „Üliõpilaslehe“ toetajad.

Kõlblisele ja aatelsele toetusele organisatsioonide ja üksikute üliõpilaste poolt saagu lisaks aineiline toetus.

Toimkond ei looda, et üksi üliõpilaskond suudaksid katta kõik „Üliõpilaslehe“ kulud. Vill vill ja akadeemilisest perest eemalseisjad peavad selle aatelse ettevõtte toetamisele asuma.

Toimkond on kindel teadmises, et suurte väjaminekutega seotud oleva aatelse ettevõtte edasikandmiseks on tarvilik ärakasutada kõik võimalikud vastuvõetavad sissetulekuallikad (millest lähemalt toimkonna ringkirjas Nr. 2. — 18. apr. s. a.) Ka aateline ettevõtte omas praktilises avalduses nõuab äriiliselt õiget juhtimist.

Julgus teadmises, et „Üliõpilasleht“ seatud igakülgsele õigele alusele, asub toimkond nüüdsest peale lehe väljaandmisele, ilma vaheaegadeta läbi aasta.

Toimkond.

Üliõpilaskonna Edustuse tegevuse ülevaade.

Üliõpilaskonna ajutise keskesituse (— mis oli valitud üliõpilaskonna kevadisel üldkoosolekul 16. ja 17. mail 1920. a. ja mille võimkonda kuulus kõigi Tartu üliõpilaskonna asjade ajamine ja korraldamine ja mis õigustatud oli esinema ning kõnelema terve üliõpilaskonna nimel —) täie võimu pärandas üldise proportsionaalse valimisseaduse põhjal nimekirjade järele valitud üliõpilaskonna edustus. Osavõtmise valimistest, mis korraldati 10. ja 11. detsembril 1920. a., oli keskmine, vaatamata võrdlemisi kaunis ägeda kihutustöö peale. Valimiskasti juures oli käinud ligikaudu 56.0/0 kõigist täieõiguslisist üliõpilasist. Valimiste lõppedes selgusid tagajärjed — Eesti üliõpil. korporatsioonid said 9, Eesti üliõpil. seltsid — 8, organiseerimatud 5, Saksa korporatsioonid ning Juudi soost üliõpilased, mõlemad à 3, EÜS. „Põhjala“ ning üliõpilased-venelased, kumbki à 1. koht. Juhatus otsustati valida proportsionaalselt rühmitustele; esimese ja viimase

65. aastakäik.

65. aastakäik.

POSTIMEES

sammub vanas kindluses nooruse hooga läbi terve Eesti, linnast linna, külast külla, perest perre.

- Postimehel leidub lugejate jaoks alati midagi värsket, huvitavat ja sisukat.
- Postimees on kõige vanem, tõsisem ja tuumakam häälekaandja Eestis.
- Postimees on ainuke suurem ja lugupeetavam ajaleht Lõuna-Eestis.
- Postimeest juhivad demokratismi, edumeelsuse ja ühiselulise õigluse põhimõtted.
- Postimees paneb kõik oma jõu Eesti riigi ehitamise, korraldamise ja kindlustamise tööle.
- Postimees on Eesti kultuurelu keskpäigas Tartus ilmuva ajalehena saanud Eesti vaimliste huvide eestvõitlejaks ja rahvuskultuuriliseks sihikaitjaks.
- Postimees ütleb tõetruult kõik välja, mis ütelda tarvis. Omad mehed ja vastasrind võetakse arvustuse alla, kus aga üleüldisuse huvid ja kasud seda nõuavad.
- Postimehel on kaastööliseks ja toetajateks silmapaistvamad poliitika- ja seltskonnategelased, õpetlased, kirjanikud, eriteadlased jne.
- Postimeest toetavad alalise kaastööga Tartu ülikooli ümber koondunud professorid ja teised haritud jõud.
- Postimeest seob mitmesajaline kaastöölise elav sidevõrk kõikide Eesti maanurkadega ja paljude tähtsamate välisilma keskkohadega.
- Postimees on Tartu üleriiklise raadiojaama kaudu kõige otsekohesemas alalises ühenduses välisilmaga.
- Postimehe teated on ikka töötrund, silmapilkselt kiired ja laia ulatusega.
- Postimees ei tunnista ajakirjanduslikku kõmu ega himusta kerget, silmapilksel poolehoidu, vaid püüab kestva usaldusvahekorra ja vastastikuse avalikkuse poole oma lugejatega.
- Postimees toob käesoleval aastal iseseisvas rahvamajanduse-osas vilunud eriteadlaste kirjutusi Eesti ja välisriikide kaubanduse, tööstuse, rahanduse, põllumajanduse jm. alalt.
- Postimees peab kõige suurema hoolega silmas omavalitsuse asutuste tegevust ja käsitab asjatundlikult omavalitsuse uudseid põhimõtteid.
- Postimehe eri-jutulisa toob iga nädal paar 16-leheküljelist vihku mitmesuguseid algupäraseid seni ilmunuta Eesti ilukirjanduslisi teoseid ja tõlkes paremaid väljamaa kirjanikkude romaane.
- Joonealune pakub järjekindlalt kirjutusi kunsti, kirjanduse, muusika jne. põllult.
- Postimehes ilmuvad kogu aasta vältusel mälestuse kirjeldused ehk memuaarid endistelt õue- ja valitsusringkondade tegelastelt.
- Postimehes avaldatud kuulutused ulatavad laiemate tarvitajate hulkaeni. Mitmesugused ettevõtjad peavad kuulutamist Postimehes üheks tähtsamaks edasijõudmise ja püsimise tingimiseks.
- Postimees ilmub igapäev 6., reedeti ja laupäeviti 8-leheküljelisena.
- Postimeest saab peale Tartu kätte juba ilmumise päeval Viljandi linnas ja Tartu ning Viljandi maakondades.
- Postimees on ainuke pealelõunane Eesti päevaleht, mis sõnumite ja teadete poolest kõige värskem, sammudes teistest oma teadetega päeva võrra ees.
- Postimehe tellimisi võtavad vastu kõik kodumaa postkontorid ja osakonnad, kui ka rohkel arvul igalpool leiduvad „Postimehe“ tellimiste vastuvõtjad.
- Postimehe jaoks kuulutusi võtavad vastu selleks volitatud agendid kohtadel.
- Tellige hinnata „Postimehe“ proovinumbreid!
- Teatage omad ja oma tuttavate aadressid, kellele proovinumbreid saata!

Ilmub igal äripäeval. — — — Üksik number maksab 3 marka.

„Postimehe“ tellimisehind kuus:

Kodumaale:	{ Talitusest ise ära viies: . . . 68 marka.
	{ Postiga koju kätte saates: . . . 75 marka.
Väljamaale: 100 marka.

Lasteleht maksab 1/3 a. 6.00 penni, on ainult „Postimehe“ kaasandena tellitav.

Kuulutuste veeru millimeeter 3 mrk., lehe eesotsas 6 marka ja teksti keskel 7 marka; kuulutuse hind on ka laupäeval sama suur, kui muul päevil. Väljamaa kuulutuste hind kahekordne. Eelmise päeva õhtuni ülesantud kuulut. ilmuvad järgmisel päeval.

Toimetuse ja talituse aadress: „Postimehe“ toimetusele Tartu. — Kõnnetraat nr. 80. Telegrammi-aadr.: Postimees Tartus.

===== PÄRNU „POSTIMEHEL“ PÄRNU-VÄLJAANNE. =====

Mõtteosalised, koguge „Postimehele“ uusi lugejaid!

koha said korporatsioonid, teise ja kolmanda üliõpilasseltsid ning abikirjatoimetaja koht jäeti organiseerimatutele. Juhatusse valiti järgmised üliõpilased: esimees Karl Peterson (korp! Fr. Estica), kirjatoimetaja Ida Volt (E. Naisüliõp. Selts), abiesimees August Oinas (E. Ü. S. „Ühendus“), abikirjatoimetaja August Eslas (organiseerimatu) laekahoidja Oskar Zernask (korp! Fr. Estica). Loodi kaks alalist toimkonda: üliõpilaslehe toimkond, mille kompetentsi kuuluks Üliõpilaslehe väljaandmine, ning majandustoimkond, mille hoole jäeti üliõpilaskonna majandusliste asjade ajamine, eriti üliõpilasköögi korraldamine. Revisjoni komisjoni valiti üliõpilased: Elmar Leoke (Vironia), Erhard Thomson (Estonia) ja Kornelius Tüür (E. Üliõpilaste Selts).

Üliõpilasleht.

Üliõpilaslehe toimkond, üle võttes endiselt toimkonnalt asjaajamise ja varanduse, leidis, et senine asjaajamine oli toonud lehele üle 40.000 mk. defitsiiti, missugust summat millegiga katta ei olnud. Hakati põhjusi otsima, miks endine tegevus kahju toonud, ja leiti, et Üliõpilaslehte oli müüdnud kohutavalt väiksel arvul — Nr. 1. — 34⁰/₀, Nr. 2. — 18⁰/₀, Nr. 3. — koguni kõigest 12⁰/₀. Jõuti otsusele, et lehe programmi muuta tuleks. Edustuse otsusel võeti „Üliõpilaslehe“ põhimõteteks endise „Üliõpilaste lehe“ põhimõtted muudatustega: 1) Üliõpilasleht ilmub Eesti keeles ja 2) Üliõpilaslehe veerud on sulutud organisatsioonide - vahelistele tülidele (selle mõiste kitsamas mõttes). Ühtlasi otsustati lehte mitte enam välja anda, kui lehe võlad tasutud. Üliõpilaskonna juhatuse poolt korraldatud pidu sissetulek võimaldas lehe uuestiilmumise. Toimkonna poolt kokkuseatud eelarve põhjal maksab üksik lehe nr. 10 mk. endise 25 mk. asemel, niisama saab leht ilmuma järjekindlalt iga kuu kaks korda, suvevaheaeg kaasa arvatud.

Toimkonna koosseis on: esimees Karl Kirp (Ugala), sekretäär Marie Reistal (E. N. Ü.) laekahoidja Karl Peterson (Fr. Estica).

Üliõpilasköök.

Ülevõttes asjaajamise ja varanduse, leidis majandustoimkond suured võlad eest. Köök töötas suure puudujäägiga, sõdjate arv oli vähene, 60—80 inimest päevas — kuna köök 250 inimese jaoks sisse seatud oli. Hakati teid otsima puudujäägi katmiseks ning üliõpilasköögi tugevale alusele seadmiseks. Astuti läbirääkimistesse Ameerika Kristliku Noortemeeste Ühinguga ning Ameerika Abiandmise komiteega, millede lahkkel vastutulekul üliõpilasköögi jaoks 1.000.000 kalooriat toiduainetes määrati lubadusega, iga kuu kööki sama suure toiduainete hulgaga varustada. „Ameerika onu“ abi pani köögile kindla aluse. Lõuna väärtus tõusis märksa. Lõuna hinda alandati 20 margani, lõunastajate arv tõusis kuni 370, mispärast uutele soovijatele koguni ära õelda tuli.

Üliõpilaskonna juhatuse poolt määratud 60.000 mk. toetus aitas köögi suurematest võlgadest välja. Ka pandi Tartu Eesti seltskonna poolt üliõpilasköögi heaks karbikorjandus toime, mis üle 50.000 mk. sisse tõi, missugune summa köögi inventaari muretsemiseks määrati. Summa on aga veel saamata ja on Naisseltsi hoole all.

„Päevaleht“

7 korda nädalas ilmuv, on kõige suurem ja loetavam, kõige paremini toimetatud, väljaspool erakondi seisev ja vaba kõiksugustest kõrvalmõjudest, poliitiliselt aga kõige kaaluvam Eesti ajaleht.

„Päevaleht“ on sisu poolest alati värske, tuumakas ja huvitav, tema toimetus on vilunud ajakirjandusliste jõudude käes, kaastöölisteks on tuttavamad poliitikategelased, teadusmehed, kirjanikud ja eriasjatundjad kõigilt elualadelt, sellepärast tema artiklid alati tooniandvad, põhjalikud, asjalikud ja sisurikkad.

„Päevaleht“ on kõige paremini informeeritud leht Eestis, toob sellejuures ainult kontroleeritud õiged teated ega anna maad kõmule. „Päevalehe“ fõljetoon, kirjandus-, kunsti- ja arvustusosad on ajakõrgusel ja väljaspool võistlust, tema rahva- ja põllumajanduse-, teaduse ja oskusosakonnad tutvustavad lugejaid uuemate edusammudega neil aladel.

„Päevaleht“ ilmub 7 korda nädalas (s. o. ka püha- ja esmaspäiviti) ja tuleb välja Tallinnas hommikul vara, nii et ta veel samal päeval teistesse linnadesse ja kõigisse raudteejaamadesse jõuab. Talitus on kiire ja korralik. Tellimisi võtavad vastu kõik Wabariigi postkontorid. Talitusest otseteed tellides on aadress „Päevaleht“ Tallinn, Suurturg 4.

„Päevaleht“ on kuulutajate ringkondades nii kodu- kui ka väljamaal ammu üleüldiselt tunnistatud, kui kõige kasulikum kuulutamishabend. Sest kuna tõestatud on, et „Päevalehte“ kaugelt rohkem loetakse, kui kõiki teisi lehti Eestis — kõigis ringkondades erakondliste vahede peale vaatamata — siis kantakse kuulutused tema läbi kõige laialisema publikumi ette ja nad saavutavad eesmärgi kõige paremini. Tegelikud katsed ja elukogemused tõendavad ikka uuesti, et ühekordne kuulutus ühekordsete kuludega „Päevalehes“ rohkem mõjub, kui mitmekordsed kuulutused vähemloetavates lehtedes.

Praegu on üliõpilasköögi seisukord lootustäratav. Väheseid võlgu, mis veel köögil kanda, on lootus katta, ja tuleval semestril võiks köök juba täitsa kindlal alusel töötama hakata.

Majandustoimkonna koosseis on: Aug. Oinas (EÜS. Ühendus), Marta Jürgenstein (Fil. Patriae) ja Villem Luik (EÜS. Ühendus), ning tegevaks asjaajajaks Ann Tamm.

Riikline toetus.

Arvesse võttes praegu valitsevat rasket üliõpilaste majanduslist seisukorda ning veel raskemaid majanduslise seisukorra parandamise tingimisi, võeti Edustuse poolt veel kord järelekaalumisele 1920. a. kevadisel üldkoosolekul vastuvõetud V. Ernits'i poolt kokkuseatud riiklise toetuse kava. Läbirääkimistel haridusministriga avaldas viimane huvi riiklise toetuse vastu ja arvas selle läbiviidava olevat, olgugi et ülikooli valitsuse kohta „ses mainitud suhtes“ jutud liikusid, et sealpool arvamisel ollakse — riikline toetus kasvatab prassimist ja võimaldab üliõpilastele ula-elu. Läbirääkimised ülikooli rektoriga ei annud tagajärgi — seal oldi arvamisel, et riiklise toetuse saamine võimata ning toetus ülearune, ka olla toetuskava puudulikult välja töötatud.

Toetades haridusministri arvamise peale, täiendas Edustus vastavalt endist kava ja saatis selle haridusministeeriumi, ära kirja ülikooli valitsusele. Haridusministeeriumist on kava ülikooli valitsusele saadetud, viimane olla ka komisjoni selle läbivaatamiseks valinud — kui kaugele aga sealt asi nihkunud ning missuguse kaju omandanud, on teadmata.

Samuti on kõik antud ka teisele põlevale küsimusele, nimelt

üliõpilaste haigekassale,

missugused korraldused igal pool Lääne-Euroopa ülikoolide juures ammu asutatud, meil aga valitsuses olevate võimude poolt kuni siiani silmapaari vahele jäetud. Eelnõus on ette nähtud maksuta ravitsemine igas tervisparandus-asutuses nii üliõpilasele kui ka tema perekonnale. Eelnõu on esitatud ülikooli valitsusele, kes selle läbiviimiseks kaasabi lubanud on.

Üldmärk

näib saavat Edustuse valulapseks. Kaks korda on tähendatud küsimus harutusel olnud ja mõlemal korral ei ole tema tarvilist healteenamust saanud. Alguses paistis, nagu oleks korporatsioonide esitajad põhimõtteliselt üldmärgi vastu, rühma deklaratsiooniga aga, kus toonitati, et korp. rühm põhimõtteliselt üldmärgi poolt ja seda soovitavaks peab, on tähendatud arvamine ümberlõkatud. Lahkumine peitub aga üldmärgi tegelikus läbiviimises; seltside ja organiseerimatute rühm nõuab otsekohest üldmärgi läbiviimist, korporatsioonide rühm nõuab aga üldmärgi täpisele ning läbitõttatud statuuti, põhikirja iseseisva peatükina. Nagu juba öeldud, ei ole seepärast küsimus veel vanast paigast nihkunud, loota on aga kokkulepet mõlema poole vahel, mis asja käiku märksa kiirendaks.

Jaatavas mõttes on otsustatud

üliõpilaskonna lugemislaua,

mille lähem korraldus „Üliõpilastele“ toimkonna kätte anti. Silmas pidades liginevat semestri lõppu jäeti lugemislaua avamine sügis-semestri alguseks.

Esimene Tallinna kaubandus-aadressraamat

See terve äriilma poolt juba ammu tarvilikukstunnistatud ja igale kaupmehele kodu- kui ka väljamaal väga tähtis ja hädatarvilik käsiraamat ilmub ligemal ajal Eesti, Inglise ja Saksa keeles paljude tähtsamate Tallinna vaadetega ilustatud, mis eriti vendade Parikaste päevapiltliste ülesvõtete järele valmistatud ning järgmise sisuga:

1. Tallinna kaubanduse ajalugu (Tallinna kaubanduse tähtsus vanal ajal).
2. Tallinna transiitbaasisena (sadama sisseseaded, laduruumid, liikumine raudteel, jääolud jne).
3. Tallinna kaubandus 1919/1920. Artiklite järele (väärtuse või kaalu ülesandmisel) korraldatud, ühes transiitveo arvustikuga j. n. e.
4. Laevade kõik Tallinnas 1919/1920. Sissesõitnud ja väljaläinud laewad (järjeldus lipu, liigi, sissesõidu aja jne. järele).
5. Ametiasutused.
6. Tallinna kaupmeeste ja tööturite täielik nimekiri (äriharude ja kaupade järele korraldatud).
7. Tallinna tähtsamate sündmuste ajalugu.
8. Tallinna vaatamisväärt ehitused ja kohad sõnas ja pildis.
9. Tallinna tänavate nimed.
10. Tallinna linna plaan värvides.

Väljaandjad **Zero & Juhkental**

Ettetellimisi võtavad vastu: Ainuesitaja Eestis ja kogu väljamaal A.-S. „Muravei“, Tallinnas, Väike Brokusmägi 10.
Leipzig'i Bibliograafia Instituudi A.-S. peaesitaja.

Soome „Ylioppilaskunnan Laulajat'e“ kontsert Vanemuises.

Aastal 1900 peeti Helsingis Soome üleüldist laulupidu. Sellel puhul esines Üliõpilaste laulukoor iseseisva kontserdi osaga. Meid, virulasi, huvitas esinemine: oli ju enamalt koorist palju kiiduväärilist kuuldud.

Üleüldised, suure koori ettekanded kannatasid arhitektooniliselt ilusa, akustiliselt mitte õnnestanud kõlakoja all. Kuid Üliõpilaste laulukoor ja Kajanuse orkestri kontserdid oma suurepärase mõju tõttu ülendasid pidutuju.

Vanemuises antud kontsert võimaldas fakti konstateerida, missuguse evolutsiooni koor selle ajajooksul läbi teinud.

Soome Üliõpilaskoori lipukiri seisab Faltine laulu sõnade algul:

„Käi edasi ja ikka julgu,
või äikene tulgu, las maruga hulgu!
Pilk eesmärgil kaugel pea:
tulihingega, teras tahtega!“

Seda lipukirja on koor võrdlusaja jooksul auga täitnud.

Koori ülessead Vanemuise laulu põrandal: terassiliselt, järk järgu kaupa üksteisest kõrgemal seistes, sirged, julged kujud peenmustas ülikonnas valge kaela sidemega — pakkus torelda pildi, veel rohkem see, mis sealt kuuldavale tuli.

Koori hiilgeküljed on: Kindel distsipliin, puhas intonatsioon ja väga hea deklamatsioon.

Kahjuks läks viimsest nendele, kes Soome keelt ei oska, palju kaotsi. Dünaamiliselt vastas koor ülesandele, ainult meie saali ühtluseta kõla pärast oleks see võinud voluamilisem olla. Siin kõnelevad aga mõjuvalt kaasa reisi pahed ja akustiliselt tundmata kontserdi ruum.

Üleüldine mulje oli siiski suur. Kohe Faltini esimese lauluga löi juhataja hea kontakti publikumi ja lauljate vahel ja see ei katkenud lõpuni.

Koor avaldas jõudu ja ka suurt paenduvust. f kõlas mõjuvalt pp sageli nõiduvalt ilusasti. Palmgreni „Sukselaskja laulu“ oli esimene osa tipuks.

Eeskava keskmist osa täitsid soolo ettekanded. Hra Yrjo Suomalaise viiuli mäng meeldis, ainult oleksid ettekantavad rahvalaulud kompositsioonis laiemakujulised olla võinud. Hra Heikki Virtase hääli on ilus, laulude käsitamine maitserikas, toon intiiimne, ainult kõlaliliselt vähe rohke nasaalresonantsiga.

Soolo ettekanded võeti rohke kiiduavaldustega vastu. Nendele järgnev Klemetti laul oli kindlatooniline ja leidis sellekohase interpretatsiooni.

Sügavat mõju avaldas Merikanto suuretundeline „Matuse laul“.

Helimeistri Sibeliusse mõjuvate lauludega lõppes eeskava, kuid veel kaugelt mitte ettekannete osa. Meie tartlased said sedavõrd soojaks lauldud, et niipea saalist lahkuda ei tahtnud. Ja see, mis seal tulemas, huvitas järjest. Tervini kaks laulu, üks nendest „Kuule kuidas hääli helab“ kõlasid puhtas Eesti keeles, nõnda et rõõm kuulda. Nendele järgnevad „Porilaste mars“ ja „Herää Suomi“ sünnitasid vaimustuse tipu.

Kõiki juhatas meister Klemetti osav taktikepp ja peenike muusikaline tunne.

—e.

Tarvitajate ühistegevus on ainuke abinõu,

mis ära hoiab laialiste rahvakihtide loovast tööst tekkinud kapitaali koondumise omakasu püüdjate ärimeeste ja angeldajate tasku.

Ühistegelised tarvitajate ühisused

on läinud aastal umbes **kuuesaja miljoni** eest kaupa müünud. Müügist saadud ülejääk on kõik tarvitajatele enestele jäänud. Ei ühtki penni üksikute rikastamiseks.

Üliõpilased!

Seadke omade püüete üheks eesmärgiks laialiste rahvakihtide majanduslik edu. Olge esimesed teerajajad tarvitajate ühisuste asutamisel seal, kus nad 10—15 verstalisel ümbruskonnas puuduvad.

Nõu ja juhatust

annab selles asjas igal ajal

Eesti

Tarvitajateühisuste Keskühisus,

Tallinn, Viruvärava puiestee 15.

Soome külalised Tartus.

Soome „Üliõpilaskonna Laujlate“ külaskäik Tartusse jääb arvatavasti kauaks ajaks Eesti üliõpilaste mälestustes elama. Oli see ju esimene vaba kokkupuutumine mõlemi vennasrahva akadeemilise nooruse vahel, kus mõtteid vahetati südamest südamesse, hingest hinge, ilma välise surve ja takistusega. Oli see ju esimeseks käeulatamiseks, käepigistuseks mõlemi iseseisvaks saanud vennasrahvaste üliõpilaskondade vahel, kus juhus leidis esimest korda vabadena põimida vennastuse sidemeid üksteise vahel.

Ähkiv raudruun tõi 6. mai hommikul Soome külalised Tartu. Vaksalisse olid neid vastu võtma tulnud Eesti üliõpilaste organisatsioonide asemikud ja koguke organiseerimatuid üliõpilasi. Valgete lilledega ehtisid naisüliõpilased Soome üliõpilaste rindu ja külvasid neid lilledega üle. Kokkukogunud „üliõpilaskonna lauljate“ sinise lipu alla, tervitasid soomlased kaasakiskuva lauluga kokkutulnud Eesti üliõpilasi. Üliõpilaskonna abiesimees Aug. Oinas tervitas Soome suguvendi soomekeelse kõnega, üteldes neile südamest „tere tulemast“.

Vaksalist liiguti ühiselt Eesti üliõpilaste seltsi ruumidesse, kus Eesti-Soome klubi poolt võõrastele hommikueinet pakuti. Peale einet, saadeti külalised korteritesse reisiväsimust puhkama. Jälle tüki ajamerde vajunud aastate järele sai vana akadeemiline Tartu näha väljamaa akadeemilist noorust, seekord nimelt aga vaba ja iseseisva Soome poegi — üliõpilasi.

Juba kella 1 ajal lõunal oli külalisi ühes saatjatega linnas liikumas näha. Vaadati Tartu tähtsamaid kohti, käidi ülikoolis ja selle üksikutes asutustes ning ülikooli raamatukogus. Tartu, omas kevade ehtes, näis huvitavat külalisi. Pealelõunane äge vihm katkestas aga ringkäiku.

Peale temperamendirikka ja kaasakiskuva kontserdi mindi pidulikule õhtusöögile, mis oli korraldatud Üliõpilaskonna Edustuse poolt Üliõpilasmajas. Lehviv lipp ees ja lauluga liiguti läbi pimedate tänavate Üliõpilasmajja. Peenemaitseliselt dekoreeritud üliõpilas-einelaua saalis algas õhtusöök. Peeti palju kõnesid, mitu ja mitu korda lasti Soome ja Soome üliõpilaskonda elada. Eriti võiks tähendada üliõpilaskonna esimehe Petersoni kõnet, kes esimesena kõneles, ja kes omas kõnes tänase päeva kokkupuutumise tähtsust rõhutas ning Eesti üliõpilaskonna nimel Soome üliõpilaskonda elada lasi, mag. Klemetti, „Üliõpilaskonna lauljate“ juhataja kõnet, kes riigivanema Pätsi ja tema enese kokkupuutumise muljetest rääkis ja Pätsi elada lasi jne. Ülendatud meeolus viibiti õhtusöögil kuni vara hommikuni.

Laupäeval 7. mail korraldasid üksikud organisatsioonid ning seltskonna tegelased eneste juures külaliste vastuvõtmist. Eriti võiks tähendada veel laupäeval kell 11 e. l. Soome-Eesti klubi korraldatud „EÜS“ majas kõnekoosoleku peale, kus vastastikku kõnesid peeti ning kus esinesid nii Soome, kui meie üliõpilaskonna koorid.

Õhtul oli korraldatud üliõpilaskonna Edustuse poolt ühine pidu tantsuga „Bürgermusse“ ruumides, kust raudtee jaama liiguti, sest juba öösisel rongiga pidid kallid külalised ära sõitma. Arasaatmiseks oli jaama hulk üliõpilasi ilmunud, vahetati elavalt mõtteid, ning kui rong liikuma hakkas, lauldi — kui lahkume, elagem hästi, vendadeks jäägem igavesti — ning hüüti külalistele — elagu.

Loodame, et see külaskäik mõlemi vennasrahva akadeemilise nooruse vahel viimaseks ei jää, vaid et sellele veel paljud järgnevad.

Caveant consules!

Peale riiklise iseseisvuse kättesaamise on majanduslise iseseisvuse hüüdsõna Eestis üleüldiseks saanud. Kuid oleks täiesti vildak ja ühekülgne arvamine, et kindla majanduslise jalgealuse loomisega meie püüded täielikule riiklisele rippumatusele jõudmiseks piirduda võiksid. Kahtlemata on aga eeltingimiseks meie püsijäämisele rahvuslik kultuur, mis õieti ka *conditio sine qua non* majanduse jõukuse saavutamisel. Elujõuline rahvuslik haritlaste kiht on ja jääb ikkagi selleks, kes raskema osa koormast riigivankri vedamisel oma hoole peab võtma. See asjaolu kriipsutabki alla tähtsust, mis meie praegusel kooli- ja hariduspoliitikal on: kui ajakirjandus, piltlikult öeldud, tänase päeva üle valitseb, ideesid üle õõ rahva laialdastesse kihtidesse võib istutada, hulkasid liikvel hoida, siis on aga kool see, kes meie kaugema tuleviku üle valitseb, meie püüete kordamineku ehk äpardamise kaugemas tulevikus juba ette ära määrab. See asjaolu seab aga just eriti suured nõudmised meie üliõpilaskonnale ja ülikoolile ette.

Meil loodi ülikool suurte raskustega võideldes, kindlas teadmises, et ülikool üks nurgakividest meie rahvusliku iseseisvuse hoone alusmüüris on. Juba ongi jõutud visa tööga niikaugemale, et suur osa meie akadeemilisest noorsoost oma kodumaal kõrgema hariduse võib omandada. Nüüd aga, kus ülikool saamisajajärgust välja jõudmas, kerkivad päevakorrale põhimõttelikud küsimused, mille otsustamisest ühes ehk teises mõttes mitte üksi ülikooli tulevik ei olene.

Sügisel tuleb riigikogus harutusele muu seas ülikooli autonoomia küsimus.

Ülikooli autonoomia — see oli tsaariaegsete vabameelsemate professorite üleüldine hüüdsõna. Vene bürokraatiline tagurlus aga, kes tol ajal haridusministeeriumis poliitikat juhtis, kindlasti teades, missugust hädaohtu need „revolutsiooni pesad“ eneses maksvale riigikorrale sisaldasid, ei saanud loomulikult sellele nõudmisele vastu tulla s. t. ohje käest ära anda. Sama saatust pidi arusaadavalt ka Tartu ülikool ja iseäranis just Tartu ülikool — kui muurahvuslise piirimaa ülikool — jagama. Põörde tõi alles veebruari revolutsioon, kus 1. juulil 1917. a. vabamad määrused ülikoolide kohta välja anti; kuid ka siin ei peetud võimalikuks professorite määramist täiesti ülikooli sisemiseks asjaks jätta.

Praegu, nagu tähendatud, seisab Eesti ülikool sama küsimuse ees. Tuleb otsustada, kas nüüd, kus endised takistused Vene tagurlise haridusministeeriumi näol kõrvaldatud, lõpuks silmapilk kätte ei ole jõudnud, mil seda demokraatilist hüüdsõna teostada, ülikool poliitika tööriistast, millena teda tagurlised valitsused kasutanud, teadusjärgulisele noorsoole alma materiks sõna tõsisel mõttes muuta, kus puhas teadusline õhkkond valitseks. Kahtlemata peab see nii olema, kuid niiviisi, kui ka üleüldse igalpool, ei tohita aga milgil tingimisel reaal-vahekordi silmist lasta ja ülddemokraatlikkusega häid kavatsusi sohu ja rappa lasta minna.

Esiteks ei ole põhjused, mis endistel aegadel võimalikult laialdase enesemääramise ülikoolidele iga hinna eest mõõdapääsematu-tarvilikeks tegid, enam niivõrd elulised, kui ennemalt: ei varitse enam keskvalitsuse

poolt mingisugune tagurluse ehk ümberrahvustamise hädaoht — ühe sõnaga — meil ei ole põhjust karta ja mitte usaldada oma valitsust. Teiseks tuleb aga tõsiselt järele kaaluda, kui suure ulatusega autonoomiat ülikoolis praegusel silmapilgul ilma riiklise hädaohuta teostada võib.

Kui praegust ülikooli õpejõudude koosseisu silmas pidada, siis näeme et umbes pooled kõigist õpejõududest muust rahvusest on. Ei saa salata, et see arv iseenesest teatud võimalikku hädaohtu peegeldab. Ei ole ju sellega muidugi öeldud, et see hädaoht konkreetselt end millegis avaldanud pruugiks olla, kuid tark poliitika peab ka võimalustega ja mineviku kogemustega rehkendama. Ja need mineviku kogemused on meid põhjendatult umbusklikuks teinud muu rahvuste vastu. Meie siht on luua Eesti ülikooli, võimalikult ka Eesti õpekeelega ülikooli, sellepärast peaks selle sihi poole püüdmiseks valitsusele võimalus oma sõna kaasa rääkida kindlustatud olema.

Juba mineva aasta jaanuarikuul anti ülikooli valitsuse poolt ülikooli ajutise põhikirja ettepanek asutavalekogule ära, kes selles ainult mõned võrdlemisi väiksema tähtsusega muudatused tegi, nagu usuteaduskonna ärakaotamine ja professorite valimise kord. Terve rida määrusi ei pääsenud aga üleüldse kaugemale kui, hariduskomisjonini. Nüüd on see ettepanek vabariigi valitsuse käes, kes selle tarviliste täiendustega riigikogusse peab andma. Loomulik, et vabariigi valitsus omas ettepanekus ülikoolile laialdase enesemääramise võimaldab, kuid siin juures aga vähemalt seda silmist ei lase, et ajutiselt ikkagi ülikooli valitsus — rektor ja dekaanid — valitsuse määrata jääksid. Siis oleks vähemalt kindlustus, et meil varsti mitte sama seisukorraga tegemist ei tule teha, kui soomlastel Helsingi ülikoolis, kus „jāme ots“ rootslaste käes — soomlased aga võõraslastena ainult sallitav element on.

Kui me mõningaid sümptoome hoolega tähele paneme, siis võime ka oma juures sama püüdesihti märgata, näit. ülikooli kiriku küsimuses. Sead. k. 11 ande I-jaos § 565 põhjal on ülikooli juures ainult üks kogudus, mis koos seisab eeskätt professoritest ja üliõpilastest. Nüüd on aga see imelikul kombel Saksa koguduseks tunnistatud — järgnevalt ka hoone ja varandused ühes õpetaja majaga — ja eestlased pühkigu „suu puhtaks“.

See on ainult üks sümptom, mis näitab, millise järjekindlusega teatud pool asju aetakse. Mis kindlustab meid aga selle eest et, neid aja jooksul enam avalikuks ei tule. Selle pärast ei ole vist asjata riigikogule hüüda: *caveant consules!* . . .

Werner Liik.

Aksia selts „MURAVEI“ Tallinn, Väike Brokusmägi 10, kõnetraat 16-57.
Leipzigil Bibliograafia Instituudi ainesitus. ==
Õpeabinõud, õpevahendid, arsti- ja muude sarnaste kabinetide sisseseaded, raamatud, kaardid, kirjutusmaterjal ja üleüldse kõiksugu kooli tarvidused, algades algkooliga ja lõpetades ülikooliga. Igasuguste trükitellimiste vastuvõtmine. Ka kõiksugu telste väljamaa kaupade vahetajal, Asekontorid väljamaal. Tellimised täidetakse asjatundlikult, ruttu ja korralikult. Hinnad parajad.

Karskusaate asi on rahvusaate asi.¹⁾

Meie Soome külaline tähendas omas ettekandes, et kõige visam karskuse-
asja vastane olevat Soomes alati olnud endine rootsikeelne ülemklass ja
selle vaimuvalitsuses viibiv ringkond, nii nagu ka praegune keeluseaduse
õnnistusetöö pääasjalikult nende juhatusel sünnib. Seda tõeasja tunneb
iga soomlane, aga ei ole ta vist eestlaselegi üllatus. Teame ju, mis-
sugused olid siinse Saksa ülemklassi mõtted karskusliikumisest. Hooli-
mata sellest, et rahvas otse rübeles alkoholi needuses, nõnda et võõralgi
tahtmine tekkis kuskilt abi ja halastust karjuda, joodeti seda rahvast
pimedal, tahaks ütelda küünilisel kombel, küll kõrtsis, küll mõisas, küll
mõisa põllul. Isiklikkude kogemuste põhjal võin tõendada, et täiskarsk-
lase pääle vaadati — ja vaadatakse jaolt praegugi — nagu pool halet-
sedes tema „anormaalse“ oleku pärast. Ja kuhu oleks kukutatud üli-
õpilane-korporant, kui ta korraga karskusvõitlejaile truudust oleks van-
dunud? Isegi neil aegadel, kui korraldatud karskustöö Eesti ringkondades
tugevaid laineid sünnitas ja kus koguni noor Eesti korporatsioon julges
oma maja õnnistamispidu sise- ja väljamaa võõrastega ilma alkoholita
pühitseda, jättis see liikumine Saksa mõõduandvad ringkonnad külmaks.

Aga ka üks teine joon oli sellele valitsevale klassile silmatorkavalt
omane, joon, mis seletab ka selle — külma suhtumise karskusliikumise
vastu. Neile olid ükskõiksed rahva huvid, puudusid kandvad ühiskond-
lised ideed, neil puudus isamaalsuse tunne selles mõttes, nagu
meie seda tunneme: rahvusline vaim tähendab meile sedasama mis isa-
maaline vaim, sest ilma tugeva rahvuslise vaimuta ei saa enam Eestis
kui ka Soomes tugevat isamaad olla, alles rahvusline omapärasus annab
meie maale ja rahvale väärtuse ka haritud ilma ees.

Kuid nüüd teab igaüks, kes karskusliikumise iseloomu vähegi tunneb,
et ta on kõigepäält ühiskondlik liikumine, on demokraatlik liiku-
mine selle sõna ilusamas mõttes. Palju enamgi. Ta taotleb ju sihte,
mis rahvast, iseäranis joomapahe all kannatajat väikest rahvast, otse
hiiglasammul vaimliselt ja majandusliselt kõrgemale järjele tõstaks. Ta
on järjelikult ka isamaaline liikumine, meie oludes eraldi rahvalik
liikumine.

Igaüks võib ise järeldused teha, mis pärast senine Saksa ülemklass
ei ole tahtnud täiskarskuse nõudest aru saada.

Kuid see klass on siin, nagu Rootsi endine ülemklass Soomes mit-
meski suhtes mõõduandev olnud, ja tunnistagem tänuga, et me oma
Lääne-Euroopa kultuurist neile paljugi võlgneme. Kahjuks on ta olnud
mõõduandev sagedasti ka sääl, kus ajalugu ja meie elulised tingimised
on ette kirjutanud mõlemate teed lahku minema, kahjuks kannatame prae-
gugi ilma iseseisvuseeta nende sugestiooni all, m. s. just nende traditsio-
naalse joomakombe järelahvimises.

On tõesti haletsemisvääriliseks nähtuseks Eestis, et alkoholi tarvita-
mist veel laialt peetakse „peenemaks kombeks“ seltskonna elus ja üli-
õpilaste elus eraldi näikse ta nagu pühaks pänduseks olevat, ilma milleta
näif. auvääriliste külaliste vastuvõtmine piinlik, vist ikka „talupojalik“ paistaks.

1) Pärastine referaat kõnest, mis peeti üliõpilaste karakusseltsi asutamiskoos-
olekul (aeg).

Sellest vildakast vaatest on meil tarvis põhjalikult vabaneda. Pärandatud traditsioone ei maksa üldse küll põlata ja näit. see vormikultuur, mida vana haritud Saksa klass siin edustab, võib Eesti tõusvale haritlaskonnale ikka edasi mõnesugust eeskuju pakkuda: väliselt lihvitud koore all võib küll sisu puududa, kuid sisemiselt kultiveeritud inimesel ei saa tema olek ka välimuses ja välistes kombeis peegeldumata jääda. Kuid võttes vastu need traditsioonid ka lõdvendava ja rahvastlaastavate omadustega, oleme ennast ja oma ülesandeid kaugelt madalamalt hinnanud, kui seda meie rahvas on vähemalt akadeemiliselt nooruselt, suure armastuse ja ohvrite valulapselt, õigustatud ootama.

Tehkem enesele ükskord põhjalikult selgeks, et meie ülesanded suuremad on ja meie sihid kõrgemad kui nende omad. Meilt nõutakse ajaloo ees vastutust sellest, kas Eesti rahvuslik riik, mille rajamiseks meile kõik võimalused antud, püsima jääb või mitte — asi, mis neile enam-vähem ükskõikne võib olla. Tervitagem kõige soojemalt seda aega, kui ka endine Saksa haritud klass rõõmsa meelega seda vastutust jagab, sest sellega on tähelepanemisvääriku kultuurjõud isamaalisele tööle raketatud, kuid enne seda peab sääl vist põhjalik vaadete revisioon sündima, peab sündima nii karskuse asjas kui mitmes teises Eesti rahva eluküsimuses.

Teie poole, aatevennad ja -õed karskuse töös, lubage mind pöörata lihtsa üleskutsega: asutage üliõpilaste karskusselts. Ilma seltsita ei saa ju mingisugust süstemaatilist tööd teha, et üliõpilaselust neid varjukülgi kõrvaldada, millede tunnistajaks meil paraku alati tuleb olla. Ei tahaks küll tundigi üliõpilaste kallist ajast õppimise juurest ära veedelda, kuid siin ei saa teisiti. Päälegi tasub vaimuvärskendav aateline töö kulutatud aja rikkalikult ära. See on omast kohast ka energia hallikaks, selle erksa meeoleolu loojaks, milles kõik vaimline tegevus edeneb. Tuleb meelde oma kodumaa suur luuletaja ja vaimustatud karsklane — missugune vastolu praeguse aja poetidele! — kadunud Erkko, kes laulis:

Oi, etten sammulsi milloinkaan,
ja jos sammulsin, syttyisin uudestaan,
yhä uudestaan!

Oi, et ma ei kustuks hialgi,
ja kui kustuks, siis süitksin uuesti,
ikka uuesti!

Süttige ise ja süititage teisi! Sellega sütitate loitma ka suurema tule, kui seda isegi karskuse soendav tuli on, isamaa armastuse tule, mis inimese elule alles tema tõsise väärtuse annab.

Lauri Kettunen.

Vaba tööväli.

Noortele teadusmeestele ja algajatele teeb tihti raskusi kohase oma kalduvustele vastava uurimisaine leidmine. Kõigutakse ja otsitakse, vahetatakse ainet ning kulutatakse end asjata väsitades aega. Ei leita küsimusi, mis oleksid lähedal hingele ja suudaksid vallata tervet tööjõudu ja vaimu-teravust. Eemale, võõrastesse oludesse puutuvatesse küsimustesse, millel tihti sisuliselt väike tähtsus ja praktiliselt lühike ulatus, ei võigi tundeline töömees kiinduda. Ta pilk tahaks tabada neid küsimusi, mis seotud oleks ümbruse eluliste nähtuste selgitamisega. Teadusmees ei tohi jääda ju võõraks oma ümbrusele ja rahva elulistemale huvidele teha teadust mingi-

suguseks tarbetuks, kättesaamatuks uhkuseasjaks, vaid rakendama teda rahvateenistusse. Selles mõttes tuleks algajatel teadusmeestel just oma pilk pöörata lahendavate küsimuste leidmiseks kodumaa poole.

Pea täiesti on kodumaa veel uurimata. Võõraid teadusmehi ei võinud ta kaasa tõmmata ja huvitada. Nad sõudsid parema meelega meile tundmatuile lainetele. Üksikud küsimused, mis vast riivatud, annaksid ainult alguslist toetust ja materjali edespidisele tööle. Ja terve töö lasuks just kasvavate uurijate õlgadele.

Kodumaa igakülgne uurimine ja valgustamine on viimase paari aasta jooksul omandanud erilisema ja vajalisema tähtsuse. Ühelt poolt igapäevane elu ja rahvusvaheline läbikäimine nõuab meilt, et meie endast annaksime kindlailmelise pildi, teiselt poolt igatseb rida küsimusi puht-teaduslist lahendust.

Meie edustajad väljamaal, samuti ise ka siin, oleme oma ebamääraste teadmistega kodumaast alati hädas ja piinlikus seisukorras, kui päritakse teateid ühe või teise küsimuse kohta. Mitte ainult läbitöötamine, süstemaatiseerimine ei puudu, vaid isegi toores materjal seks on kogumata.

Varemail ajal ei tundunud see puudus nii teravana. Elu oli sujutud kitsamaisse raamidesse ja nii mitmegi küsimuse eest ei tulnud meil endal vastutust kanda. Asjaolud on nüüd sootumalt teiseks muutunud.

Praeguse aja rahvaste intensiivses kultuurilises võistluses suudetakse ainult siis omapärasust säilitada ja võistluses üleskerkivaid keerdküsimusi lahendada rahuloldavalt, kui pooled oma ümbruses õieti orienteeruda võivad ja oskavad. Meie peame omandama endile põhjaliku ülevaate kodumaast, siis suudame anda talle väärilise tähtsuse ja leida omale kindla mõõdupuu ka võõrail kultuuriväljadel liikudes. See oleks, nii ütelda otsekohene praktiline ülesanne.

Teine oleks puht-teadusline uurimine, mille edasinihutamine viib meid ainult faktide kadumisele. Mida kiiremini areneb kultuur, seda kiiremini teiseneb maastik, luues uusi tingimusi taimedele, loomadele, muutub majanduslik elu, rahva kombed ja viisid. Meie elame aegadel, kus inimese mõju oma ümbruse peale iseäranis suureviisiline ja intensiivne. Viimase aja tehnika arenemine aitab selleks tuntuvalt kaasa. Kosed ja joad kuivavad või reguleeritakse ja kasutatakse, mäed käovad maanteede sillutamiseks, järved sootuvad, sood mudased ja laukalised muutuvad lokkavateks viljaväljadeks, mahlakateks niitudeks, põlised laaned, kus hulkus hunt ja peitu leidis vanasti karu, langevad julmadele kirve hoopidele jne. Ja seda kõik ilma, et neid oleks uuritud, kirjeldatud, fikseeritud järeletulevatele põlvedele.

Meie ei tohi siin külmavereliseks, ükskõikseks pealtvaatajaks jääda, vaid peame käed külge panema ja kaasa tõmbama igaüks oma jõudu ja oskust mõõda.

Kaduvate nähtuste fikseerimine, olevate nähtuste kirjeldamine, rahva elu ja kommets tähelepanemine peavad muutuma meie noorte teadusmeeste uurimisobjektideks. Siin on veel avar ja puutumatu tööväli.

Folkloori alal on vast mõnda tehtud, on materjali ometi kogutud, mis oleks muidu ammugi vaibunud unustuse mustadesse lainettesse.

Looduse alal aga esineb meil peaaegu täiesti uurimatuid alasid. Siia tahaks juhtida üliõpilaste tähelepanu.

Käesoleva aasta algul tekkis Eesti Kirjanduse Seltsi juures Kodu-uurimise Toimkond, kes oma ülesandeks on seadnud kodumaa tundma-õppe asja elustamise ja korraldamise. Asjast huvitatud üliõpilased peaksid pöörama seletuste saamiseks Toimkonna esimehe prof. J. G. Granö poole geograafia kabinetis. Siis vast selguks nii mõnigi küsimus veel.

J. Raa.

Elu ootab.

„Meie üliõpilaskond! — seda tunneme meie vähe!“ Nii räägitakse. Kas sellepärast, et meie üliõpilaskond on alles noor? Kas sellepärast, et meie üliõpilaskond on väikene? Ei, seda mitte! Vaid meie üliõpilaskonnas on liig palju vana iganenut, liig palju pärandusi minevikust, mis ei mahu enam ellu. On mõtlemata kahmanud kaenlasse kimbu mineviku traditsioone ja kannab seda ühes; ning otsib paju, kus varjul silitada oma traditsioone. Üliõpilaskond kardab elu — poeb elu eest ära kohvimaja nurka, viinaklaase taha, oma tuppa, lukutab ukse, et olla päästet elavast „hirmutisest.“ Üliõpilaskond kardab elu, mis ümber, või vihkab, ja otsib endale teise, mis ei olegi elu, mis on viirastus.

Meie ei torma ellu. Meie paeme elu eest, otsides pagu elu vastaste juures. Ime siis see, kui kuuled ütlevat neid, kes kaugemal meist: „Oma üliõpilaskonda tunneme meie vähe!“

Meie kanname ühes ajaloolist pahna ja ei näe, et aeg ei anna enam panipaika sellele. Sest elu ümber on juba uus. Vähemalt noored kasvud lokkavad ja võitlevad. Raksatab mõõgatera aheldatud ajus — vaarub vanadus ja ilma seisatlemata tormab noorus. Edasi!

Meid oodatakse. Meie liigutusi jälgib tähelepanu. Elu ootab! Tal tarvis, et Tartust tõuseks uus põlv, kel' jõudu rohkem, kel' väeramata samm. Kuid meie taganeme elust, uuest, noorusõisi pakatavast elust. Kuhu? Surma juure! Et uimastuda ja unistada. Et tunda surma külmi kaisutusi.

Aga — elu ootab meid? Ja meie ei ole veel surnud! Ei tohi siis, ei tohi jääda nii! On tarvis raputada maha, mis pehkinud, vana, on tarvis ära kinkida neile, kes pole elu väärt — kõõdunud traditsioon ja traditsiooniline uhkus, et vaaneda. Siis elu leiab meid ja meie elu.

Võib olla, on aega tarvis. Võib olla, kõik sünnib tasa, pikkamisi. On lootusi. Me kehas elab reaktsioon. Ja vähehaaval kristalliseerub segu. On juba kuulda uuelt ühinemas üht ja teist. Need vähesed — need esimesed. Ka lumelilled esimesed — siis pärast palju teisi.

Las minu aegu, kuid Tartust peab tõusma uuem sugu. Sest seda ootab elu.

Juhan Vaabel.

Eesti Üliõpilaskonna kevadised spordivõistlused.

Suurte raskuste peale vaatamata otsustas Ü. S. „Sport“ kevadisi spordivõistlusi 5., 6., 7. ja 8. mail s. a. toime panna. Kava oli palju laialisem kui kunagi ennem.

Ühistluste kava:

I. Veesport.

Aerutamine sõudepaatidel: à 5 inimest (4 aeru ja tüür) 1000 meetr. naisgruppidele, 3000 meetr. meesgruppidele.

Aerutamine sõudepaatidel: 2 inimesele ja üks tüüril (2000 meetr.).

Aerutamine süstadel: 500 meetr. naisvõistlejatele, 1000 meetr. meesvõistlejatele.

II. Kergejõustik.

1) 100 meetr. eeljooks, 2) Kaugushüpe hoota, 3) Kuultõuge, 4) Kaugushüpe hooga, 5) Raskuse heitmine, 6) Kõrgushüpe hoota, 7) 400 meetr. jooks, 8) 110 m. tõkkejooks, 9) Kolmikhüpe hoota, 10) Vasara heitmine, 11) Kolmikhüpe hooga, 12) 1500 meetr. jooks, 13) 200 meetr. jooks, 14) 100 meetr. lõpujooks, 15) Kettaheitmine, 16) Kõrgushüpe hooga, 17) Odaviske, 18) Kepihüpe, 19) Kõievedamine (meeskondade vaheline à 6 inim.), 20) 3000 meetr. jooks. — Viievõistlus ja kümnevõistlus — klassikalised.

III. Raskejõustik.

1) Ühe käega rebimine, 2) Kahe käega surumine, 3) Ühe käega tõukamine, 4) Kahe käega rebimine, 5) Kahe käega tõukamine.

Tõstmine sünnib Prantsuse süsteemi järele.

Tõstjad on raskuse järele kolme kaalu jagatud: 1) kergekaal — alla 165 n.; 2) keskminekaal — alla 183 n.; 3) raskekaal — üle 183 n.

Korraldavad toimkond.

Üliõpilaste spordist ja üliõpilaskonna spordivõistlustest.

Meie üliõpilaskonna tähtsamatest eluavaldustest ja sündmustest käesoleval kevadel olid kahtlemata mõõdaläinud üliõpilaste spordi seltsi „Sporti“ korraldatud neljapäevalised spordi võistlused. Juba märtsi lõpu soojemate kevadpäevade tulekuga oli mitmeid teadustemplit õppijaid spordi-sõpru värskendav õhk ja muru välja meelitanud. Spordi mõnu hindajad tahtsid ilusate ilmadega oma kehale seda kompenseeri, mida õpeaasta vaimutöö ja talvine uimak kehalt tema sitkuse ja priskuse suhtes rõõvisid. Ühed algasid kindla kava ja sihiga harjutustest pihta, et tulevatel võistlustel parematena üles astu, kuna teised ainult viimsete päevade sees harjutustega „katseid“ tegid ehk neist üsna ettevalmistamata osa võtsid. Tähen-datud nähtusi selgitavad nii esimeste kui ka viimaste sportlaste võistlustel saavutatud resultaadid. Vaatamata selle pääle, et üksikud nooremad ksv. ksv. sportlased pea ilma mingi juhatuseta ja instruksioonita spordi-väljale ilmusid, tulid nad ootamata oma väljakujunematu võistlus NēNē käsitamise ja stillsuseta võitjana.

Peatum Eesti üliõpilaskonna kevadistel spordivõistlustel oli kergejõustiku haru, mis oma läbiviimiseks üle kahe päeva võttis. Võistluste kava oli ära jaotud 4 päeva pääle, 5-st maist algades kuni 8 maini, viimane päev juure arvatud. Pääle kergejõustiku oli üles võetud kavasse raskejõustik, aparaatidel võimlemine ja veespordi võistlused, nimelt aerutamise nais- ja meesgruppidele „Sporti“ seltsi päralt olevate sõudepaatega. Võimlemisest loobuti vist vähese osavõtjate arvu pärast; niisama jäi veespordi kava osavõtmatusel võistluste mõttes tuhmiks. Viimast asjaolu võib siin seletada aerutajate puudusega. Alles tänavu kevade hakkas suurem jagu sportlasi endid gruppide kaupa sõidupaatel aerutamise tehnika ja distsipliiniga tutvustama. Suve vaheajal Tartus viibivad ksv. ksv. tarvitagu aega sügistele võistlustele ettevalmistamiseks. „Sporti“ päralt on kaks paati: üks kahe, teine nelja aerutaja jaoks. Tarvitatagu paate selleks, milleks nad on! Ksv. ksv., grupeeruge ja harjutage kavakindlalt, sest ainult siis on mõtet ja huvi teid sügisel üliõpilaskonna võistlustel näha!

Möödaläinud spordivõistlused said 5-1 mail Emajõel avatud.

Algsõidu meie veespordi elus tegi kahe aerutajaga paat (ksv. ksv. O. Puutsa ja Karlson) Kvissentälist alla kuni „Taara“ kuurini. Umbes kolmetuhande meetri pikuse maa pääle näitas aeg 15 min. 7,4 sek. Silma torkas siin tüürija vilumatus paati nõõr joonelt tüüri. Sügisel tahaksime näha, et paat mitte Emajõega sarnaseid suuri pöördeid ei teeks, vaid sirgjoonelise kursiga tüüritud saaks. Siin tuleb juba aegsalt rõhku panna hääde tüürimeeste pääle, sest viimase vilumatusega võivad kõige paremad aerutajad nõrgematele kaotada.

Kergejõustiku kava oli jaotud 6-da, 7-da ja 8-da maiks. Juba võistluste avamise päeval oli ilm vesihall, taevast andis hoo vihma. Veel vähem rõõmustas võistlustest osavõtjaid 6 mai ilm, kus temperatuur endisest päevast langes ja pilved oma märga sportlastele kaela raputasid. Pääle 100 meetri eeljooksu, kuulitõuke ja 400 meetri jooksu tuli suurem osa selle päeva kava №№ 7-daja 8-da mai omadele juure lisada. Jaheda ilma tõttu, mis keha kananahka kiskus, liikmed paendumataks tegi ja vastiku meeoleolu löi, ei avaldanud läbitehtud kolm võistlusnummert iseäralisi tagajärgi. Jooksti 400 m. koguni vihma valingu all, kus väik jooksjatele takti löi ja müristamine „sammule akkompaneeris“.

Kaks viimast päeva olid ilmade poolest rohkem tujuandvad, püha-päev isegi väga hää, mis ka teatud osal paremate tagajärgede saavutamisele kaasa aitas,

Kergejõustiku võistlustes esinesid võitjadena:

100 m. jooks: I. A. Teder, 12,9 s., II. Ever, pool meetrit taga, III. N. Timusk.

110 m. tõkkejooks: Treiberg (A. Teder vigastas jala).

200 m. jooks: I. A. Veiss, 27,1 s. (üliõpilaskonna rekord), II. R. Pliiman, 28,4 s., III. A. Teder, 28,4 s.

400 m. jooks: I. A. Veiss, 60,6 s., II. A. Teder, 63,5 s., III. Raudsepp, 64,6 s.

1500 m. jooks: I. A. Veiss, 4 min. 34,3 sek. (uus üliõpilaskonna rekord, endine Andersoni oma 4 min. 49,4 s.), II. Hlon, 4 min. 43,1 s., III. Zirk, 5 min. 11,8 s.

3000 m. jooks: A. Veiss, 9 min. 58,1 s. (uus üliõpilaskonna rekord, endine Zirk oma 10 min. 51,1 s.), II. Zirk, 10 min. 45,3 s., III. Raudsepp.

Hooga kaugushüpe: I. A. Teder, 5 m. 61,5 st., II. Raudsepp, 5 m. 59 st., III. Telling, 5 m. 33 st.

Hoota kaugushüpe: I. Janson, 2 m. 89 st., II. A. Teder, 2 m. 78 st., III. A. Teeveer, 2 m. 74 st.

Hooga kõrgushüpe: I. Anderson, 1 m. 50 st., II. A. Teder, 1 m. 50 st., III. Raudsepp, 1 m. 45 st.

Hoota kõrgushüpe: I. Ever, 1 m. 30 st., II. A. Teder, 1 m. 30 st., III. A. Teeveer, 1 m. 21 st.

Hooga kolmikhüpe: I. A. Teder, 12 m. 44 st. (uus üliõp. rek., endine tema enese oma 12 m. 44 st.), II. E. Raudsepp, 11 m. 58 st., III. Telling, 10 m. 52 st.

Hoota kolmikhüpe: I. A. Teder, 8 m. 29 st. (üliõp. rek.), II. A. Teeveer, 7 m. 53 st., III. Treiberg, 7 m. 29 st.

Kepihüpe: Ever, 2 m. 65 st.

Kuulitõuge: I. A. Teder, 10 m. 85 st., II. Pliiman, 10 m. 05 st., III. E. Paris, 9 m. 40 st.

Odaheide: I. A. Veiss, 41 m. 65 st., II. V. Raud, 37 m. 06 st. III. Treiberg, 36, 95 st.

Kettaviske: I. Janson, 29 m. 10 st., II. Anderson, 28 m. 55 st., III. A. Teder, 27 m. 94 st.

Raskusviske (12,5 kg. raske): I. Treiberg, 12 m. 12 st. (uus üliõp. rek., endine Sinisoffi oma 11 m. 54 st.), II. Pliiman 11 m. 03 st., III. F. Nigol, 10 m. 71 st.

Vasara heitmise (7,5 kg. raske): I. Treiberg, 25 m. 42 st. (üliõp. rek.), II. F. Nigol, 23 m. 8 st., III. Pliiman, 20 m. 92 st.

Iseäranis tõmmas kaassportlaste tähelepanu kaks viimast numbrid, kus Treiberg'il raskus-viskes tagajärg, mis Eesti rekordist (Tammeri oma) meetri ümber taga on. Tahaks loota, et sügisel Treiberg sellele üsna lähedale jõuab, kui ta suvel ehk Tammeri enese poolt parandud ei saa.

Raske-jõustiku võistlused tehti 6. ja 7. mail õhtul Ühiselumajas „Sporti“ seltsi ruumes. Tõstmised olid Prantsuse süsteemi järele ja siin tulid esimestena: sulgkaalus (kuni 146,5 naela) O. Puutsa, kergekaalus (alla 165 n.) K. Zolk ja keskkaalus (alla 183 n.) Rõõmussaar.

Nagu kergejõustiku võistlustest näha, on tehnilised saavutused rahuldavad. Ilma suurema ettevalmistusteta sai 4 vana rekordi kõrgendatud ja 2 uut üles seatud. Juba praegu näitasid meie üksikud noored sportlased, et nad ei või mitte üksi teiste vääriolistena võistlustes üles astu, vaid koguni üliõpilaskonna spordiringis tuntud paremate sportlaste rekorde luua. Asjatundja treeneri poolt sissejuhatutena liigitustesse sportlastele tarviliku reshiimi ja kavakindla harjutamise järele võime meie praegustest algajatest palju hääd loota tulevikus.

Kuid hoiatus kõigile! Sportimise siht ei ole mitte üksi uute rekordide panemine, teiste sportlaste omade purustamine. Sportimise päätegur ei ole ja ei tohi olla rekordide loomise joovastus, ei ka võidujooks suurte tagajärjede järele. Sport — kehaliku arendamise ja kasvatamise abinõu — peab meid nii kehalikult kui ka vaim-

likult karastama ja värskendama. Paljud spordi mõiste alla kuuluvad kehaharjutused, klassilised ja moodseaja omad, peavad meie vaimu ja füüsilist keha harmoonias hoidma. Üks neist ei tohi meis domineeriv olla! Kas peavad meie rahva tuleviku saatuse juhtijad, meie „maa sool“, — intelligents, olema kahwatanud nägudega, kehalikult kidurad, nõrgad ja raugad? Kas peab ülikool neid rikastama ainult suure teaduse bagaashiga, sealjuures meid närvinõrkadena, vaimlikult ja füüsilikult disharmoneeritult Eesti rahva töö põllule välja läkitama? Seda ei tohi olla! Tuhad korda mitte! Eesti rahva tuleviku silmad vahivad tardunult meie pääle. Riigi kaunim käekäik ja rahva tervis saavad otsustavalt sellest ära rippuma, millistena meie oleme ja olema saame. Tõuseb suur küsimus meie tulevasest eluvõimust, närvikava stabiilsusest, töösitkusest kõigil pärast ülikooli järgnevat tegevusaladel. Kas peame ülikoolist diplomeeritult rahva hulka närvinõrkadena saadetud saama, et veel rohkem neid omadusi järeltulevale põlvele edasi pärandada ja neurasteenikute arvu kasvatada? Lõpmauid kordasid mitte! Ei! Ameerika Ühisriikide ülikoolides on kõigile üliõpilastele sunduslik keha kasvatus maksev; see sünnib sellekohastes ülikooli juures asuvates spordiväljadel ja keha arendamise lossides. Meil eestlastel ja üleüldse „Vana Ilma“ rahvastel kuluks ainult jälgida sellele, kuigi raske see tegelikult ei oleks. Vähemalt peame asjast informeeritud olema, mis mujal laiemas ilmas üliõpilaste füüsilise kasvatus ja spordi harrastamise suhtes sünnib. Meie sihiks saagu klassiliste sportlaste — greeklaste — aade „terves kehas terve vaim“, sest need kaks on inimesel sedavõrd vastastiku teine teisega seotud, et siin ühtki kindlat piirjoont võimatu läbi tõmmata. Kuidas igaüks neist täienduseks üksteisele on, kuidas keha ja vaim ning närvi-kava endid avalduvad igapäevases elus, on käega katsutav; tarvis ainult üksiknähtuste ja impulside ilmsikstuleku sisse süveneda ja läbi analüüsi. Et meie niisugusteks saaks, millistena peame olema oma isikliku eluvõime seisukohalt ja rahva tuleviku väljavaadete suhtes, paistku kõrgema aatena: „Saame terveks, tugevaks ja ilusaks!“ Nende omaduste saavutamine nõuab kõige päält tahtekindlust, soovist üksi on vähe, sellega ei saa veel midagi kätte. Sooviga käigu kõige kindlamalt käsikäes tahted ja jõud seda täide viia, mida soovitakse; kui need kaks meis liidulastena pesitavad, saavad kõige suuremad tagajärjed ja mõnud omandatud. Ka sportlikus õhustikus ja keha arendamises peavad need tegurid lahutamatud olema. Soov enda keha kultuuri tõsta ja tegelikult otsekohe järgnevad harjutused saavad imetagajärgi näitama. Seda väidet tõendavad tuhandete sportlaste tõendused nende saavutuste üle tervises, keha ilus ja vaimu elektriseerimises. Kõige pealt saagu igaüks ise pärast sportimist otsuseandjaks ja kogemuste määrajaks kehaliku harjutuste tähtsuse üle.

Ees on suvi, kõige rohkem meie üliõpilaste sportimise alal pakkuv aasta aeg, mida keegi ei tohi kasutamata jätta. Raputage maha endist talveajal auditooriumes pisielukatest läbitolmunud ülirided ja avage oma keha värsketele õhule, soojale päikesele ja kergeatele liigutustele! Maha löidus! Kadugu ükskõiksus oma enese keha kultuuri vastu! Kellegil ei tohi suve vaheajal vabanust olla aja puuduses. Pühendage kõige vähem igapäevastele keha liigutustele ja spordile üks tund, juba sellega saab igaüks teist talveks mitmekordselt tasuta tervislikult, kehalikult ja närvilikult.

Vaikimata ei saa mõõda minna üliõpilaskonna võistlustel päeva-
valgele tulnud faktidega. Ärapeetud võistlused näitasid kõige piltlikumalt
kuidas suurem osa „Spordi“ seltsi liikmeid seltsi nimekirjas „surnud
hingedena“ on. Igaühe isikliku kaasabi asemel võistluste korraldusele
ja kordaminekule veeretati kõik lihtsalt ühe, kahe mehe kaela. Ei taha
usku, et siin pääteguriks ajapuudus oli. Kõrtsides, kohvikuis aja maha
matmiseks ja purjesõitudel leidub aega nähtavasti külluses, kuid oma
üliõpilaskonna ühise ettevõtte korraldamistööst hoitakse kõrvale, loobutakse
täiesti, teda kardetakse nagu katkuhaigust. Palju armsam oleks, kui
enam häätahtliku osavõtmist ühistes sihtides, korraldustes, nagu seda
Eesti üliõpilaskonna spordivõistlused on, ilmsiks tuleks. Kas peab „Spordi“
seltsi liikmeid seltsi poolt üksikult kirjalikult paluma ehk deputaate nende
juure saatma, et igaüks võimalust mõõda kaasa aitaks? Raske on
uskuma panna, et eksamitele ettevalmistamine viimse ajaminuti ära
neelab. Ei lahuta ka seltsi liikmeid üliõpilaskonnas vahelised hõerumised —
spordi alal on kõik üheväärilised ja sõbralised. Sport ei lahuta koguni
poliitilisi ja muid vastaseid, niisama ei tekita ühiskondline aste ja seisu-
koht lõhet sportlaste vahele. Olen mitu korda näinud, kus isegi välja-
maal Ameerika diplomaatiline esitaja spordivõistlustel kõige lihtsama tööli-
sega kõrvu seisis, nii kergejõustikus kui ka veesportis. Ta oli hää
„sportsman“ ja võitis teisi. Võiks veel palju sõelu meil tekitatud olusid,
kuid seekord läheks pikale, tollest ehk teine kord:

Täienduseks

lehe eesotsas äratrükitud tellimishindadele, tea-
tab toimkond, et üksiku n-ri hind 16 lehe-
külje tekstiga on Mk. 10.

**Iga pooliku ehk terve 8 lehekülje teksti
eest, mis peale 16 külje n-risse mahu-
tatud, arvatakse hinnale Mk. 5 juure.**

Toimkond.

Pääle selle ei saa kaugeltki rahuloldavalt rääki möödaläinud võistluste informeerimisest. Siin oleks tingimata tarvilik olnud teateid tuua kohalikus sõnumilehes üliõpilasspordiselti tegevuse kohta läinud talve jooksul, nõndasama ülevaade anda võistlus-kavast, et laiem ülikooli linna ringkond asjaga rohkem tutvunenud oleks ja temast huvitatud saanud. Kõiki ülemaloodud tõelusi peab südamesse võtma, kui tulevikus tahtakse enda spordi võimeid avalikult publikumi ees näidata. On tarvis sportlaste tagajärgede kasvamise saavutamise kõrval paista lasta organiseerimise stabiilsuse. Väljamaal on ühiskond ja rahvas just üliõpilaste spordivõistlustest kõige rohkem kaasa kistud. Sääli võetakse suure huviga isegi nooremate kooliõpilaste spordipidudest elavalt osa. Kui meie tahame avalikke võistlusi korraldada, nii et seltskond spordiväljale avateletud ja kaasa kistud saaks, siis peaks sügiseste võistluste korralduse üle rohkem järele mõtlema. Ärapeetud võistlused näitasid, kuidas juba meie võistlejad sportlased haigutasid, vähestest päältvaatajatest rääkimata. Rahva osavõtmise poolest, mis läbimõeldud informatsiooniga kahtlemata suur oleks olnud, sai võistlustest kogumulje, nagu oleks siin viimase järgu matused. Kõige paremate sihtide ja aadetega voolud, liikumised jne. võivad jääda tähelepanematuks, saavad möödamindavaks, neist koguni loobutakse, kui sellekohane asja huviäratav kaastõmbe mõju puudub.

Lõpuks peab riivama meie tuleviku võistluste kvalifitseeritute kohtunikku küsimust. Neid praegu meil pole. Nõndasama peab korralikkudel võistlustel vilunud stardiandjad ja ajavõtjad olema. On täitsa pöörane ja sportlase distsipliinita, kui 100 m. jooksu maa pääl aeg meeter ees ehk taga „finichi“ võetakse.

A. Teeveer.

Väljaandja Üliõpilaskonna Edustus. — Vastutav toimetaja: **Karl Peterson.**

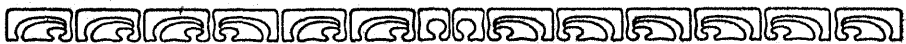
Toimkonna juhataja: **Karl Kirp.**

Sekretäär: **Marie Reistal.**

Tegevtoimetaja: **Hugo Treial.**

„Üliõpilastele“ tegevtoimetaja kõnetunnid on igapäev „Üliõpilasmajas“ kella 12—1 e. l. tuba № 12.

„Postimehe“ trükikoja trükk, Tartus.

„Üliõpilastele“ lugejatele!

Mitmesuguste takistuste pärast on „Üliõpilastele“ esimese nummri ilmumine wiibinud. Loodame, et lugejad seda lahkesti vabandavad ja edaspidi korrapäraselt ilmuvat lehte tellimiste peale ootama ei jätta.

Toimkond.

„Odamehe“ uued raamatud:

- A. Alle:** Carmina barbata. Luuletuskogu. H. 75.—
O. Luts: Harald tegutseb. Novell. H. 65.—
F. Tuglas: Eesti uuem ilukirjandus. Kriitiline ülevaade. H. 75.— ja 60.—
F. Tuglas: William Shakespeare. Essee. H. 75.— ja 60.—
J. Aavik: Muusikalised kirjad. H. 75.—
H. Kruus: Jaan Tõnisson. H. 90.—
Kombeõpetus. H. 50.—
Skoudi käsiraamat. Piltide ja tabelitega. H. 70.—
„Ole valmis“ I. Eesti skoutide ajakiri. Piltidega. H. 20.—
„Ole valmis“ II. Eesti skoutide ajakiri. Piltidega. H. 20.—
„Jlo“ IX. Kirjanduse ja kunsti ajakiri. Piltidega. H. 60.—

Saada igast raamatukauplusest. Pääladu Tartus, Promenaad 7-a. Osakond Tallinnas Eesti Pangamajas. Raamatuid saadetakse ilma postikuluta pälaost tellides raha ette saades ehk järeelmaksuga.

„Odamees“.

„Noor-Eesti Kirjastus“ o-ü.

Tartus, Rütli tän. 4.

Telefon 2—66.

Telegramm. address:

Tartu Nooreesti.

Panga arved:

Tartus — Ühispank
(end. III L.-H. Ühisus).

Tallinnas:
Eesti Rahvapank.

Asutatud 1913 aastal.

- „Noor-Eesti Kirjastus“ annab välja ja laotab laiali paremaid töid kirjanduse, kunsti ja teaduse alal.
„Noor-Eesti Kirjastus“ püüab ainelliselt kõigile kättesaadavaks teha sisuliselt kõige paremat ja väärtuslikumat.
„Noor-Eesti Kirjastus“ peab silmas oma väljaannete välimuse maitserikkust.
„Noor-Eesti Kirjastuse“ väljaanded on kõige loetavamad.
„Noor-Eesti Kirjastus“ väljaandeid on saada igast paremast raamatukauplusest ja otsekohe ladust.
„Noor-Eesti Kirjastuse“ raamatud on kõige soovitamamad raamatukogudele.
Nõudke „Noor-Eesti Kirjastuse“ hinnakirja.

KAUBA PANK, A.-S.

end. Tartu Vast. Krediit-Ühisused

TARTUS, Suurturg nr. 12, omas majas.

Telefon nr. 9, Juhatuse telefon nr. 209.

Põhikapitaal Mk. 6.000.000.

Toimetab kõiki pangaoperatsjoone.

Nõudke Tartu Aiavilja Ühisuse **likööriid, napsisid ja veinisid.**

Saada igas restoraanis. Pälaladu Arens, Loskit ja Ko.
äris, Söögiturg nr. 4.

O.-Ü. Tartu Aiavilja Ühisus.

Apteegi ja rohu ladu
K. Niggol.

Tartus, Kaubahoov 3.

„Üllõpilaslehe“ tegeva asjaajaja koht
on vaba. Asjatundlikke vilunuid ksv!
ksv! valmis vastava korraliku tasu eest
tõõtama lehe tegeva asjaajajana (ka suvel),
palutakse sisse anda kirjalikud sooviaval-
dused ühes lühikese eluloo-kirjeldusega
„Üllõpilaslehe“ toimkonnale.

E. UUSEN.
Rätsepp.

Promenadi tän. nr. 4.

Võetakse tellimisi igasuguse meeste-
rahva riiete peale.

Valitav maitse! Mõõtukad hinnad!

Kõik loevad „Vaba Maa'd“

„Vaba Maa“ on juhtiv leht Eestis. Kahe aastaga on ta jõudnud esimesele kohale Eesti ajakirjanduses.

„Vaba Maa's“ kirjutavad tähtsamad poliitika mehed ja seltskonna tegelased, eriteadlased, kirjanikud ja kunstnikud.

„Vaba Maa“ on päevauudiste poolest kõige rikkalikum ja värskem. Siseriigis üle 600 kirjasaatja; oma kaastöölised väljamaal.

„Vaba Maa“ ilmub 7 korda nädalas.

„Vaba Maa“ on ainuke leht, mis iga päev pilti toob oma ja väljamaalt.

„Vaba Maa“ on kõige suurem päevaleht Eestis, iga päev 8—10 lehekülge.

„Vaba Maa“ jõuab ilmumise päeval isegi kaugematesse riiginurkadesse ja on lugejal värskelt käes.

„Vaba Maa'ga“

kaasas:

- 1) Värvitrikis seinakalender;
- 2) igal neljapäeval põllumajanduse lisa „MAAMEES“;
- 3) pühapäeval piltidega ilukirjandusline perekonnaleht „Kirjandus ja Teadus“.

„Vaba Maa“ lugejate arv on suurem kui ühelgi teisel Eesti lehel.

„Vaba Maa's“ kuulutamine on igale äri- ja isikule kõige kasulikum.

Joh. W. Abrelthal

Raamatu- ja noodikauplus ning Laenuraamatukogu

Vana Posti tän. 7.

Saadaval kõiksugu kooli-, teaduslikud ja ilukirjanduslikud raamatud, muu seas ka hulk ammu ja müügil kadunud eritõuseid, Vene, Saksa ja teistes keeltes. Väljaspool Tallinnat võib posti kaudu tellida.

Sealsamas on avatud
Laenuraamatukogu
Eesti, Vene, Saksa ja Inglise keeles.

Ostan ja võtan komisjoni peale müüa kõiksugu raamatuid ja laulu ja mängu noote.

J. W. Abrelthal

Buch- u. Notenhandlung,
Leihbibliothek

Reval, Vana Posti tän, 7.

Kaufe und nehme in Kommission verschiedene Bücher, sowie auch Noten für Gesang und Musikinstrumente.

Eesti Kaubanduse ja Kuulutuseleht **HERMES** An Estonian Commercial and Advertising Periodical

Ilmub 6 korda aastas Appears 6 time in the year
Väljaandja ja toim.: Eesti } Tallinn, V. Posti t. 7, 10
Editorial office: Estonia } J. W. Abrelthal.

Kirjade aadress: Tallinn, Postkast 60
Address for letters: Tallinn Estonia, Postbox 60

Ärimehed!

Eesti kaubanduse ja kuulutuste leht „Hermes“ pakub Teile võimalust astuda ühendusse omavahel ja teateid saada tulevikust äritegevusest. Leht ilmub suurel arvul ja teda toetavad äriilmis kõige laialdasemad kihid. Toimetuse ja talituse aadress on: Tallinn, Vana Posti tänav nr. 7. J. W. Abrelthal.

The Estonian Commercial and Advertising Periodical „Hermes“ facilitates your entering into trade connections with the transit countries of the future: Estonia, Finland, Latvia, Lithuania and Poland. The paper appears in a very large edition and counts among its subscribers all the larger local and foreign firms. The office of the paper „Hermes“ is located at: Tallinn (Estonia), Vana Posti tän. nr. 7. J. W. Abrelthal.
Call the paper to the attention of your friends.

Das Estnische Handels- und Anzeigenblatt „Hermes“ erleichtert Ihnen Handelsbeziehungen anzuknüpfen mit den Transitländern der Zukunft: Eesti, Finnland, Lettland, Litauen und Polen. Die Zeitschrift erscheint in einer sehr grossen Auflage und zählt zu ihren Abonnenten alle grösseren Firmen des In- und Auslandes. Die Geschäftsstelle der Zeitschrift „Hermes“ befindet sich in: Reval, Eesti, Vana Posti tän. nr. 7. Die verehrten Leser werden gebeten, bei Anfragen sich auf die Zeitschrift „Hermes“ berufen zu wollen.

Kuulutuste hinnad:

Kaante küljel:		Kuulutus küljel:	
1/1 külg Emk.	6000.—	1/1 külg Emk.	4000.—
1/2 " "	3000.—	1/2 " "	2000.—
1/4 " "	1500.—	1/4 " "	1000.—
peale esimese kaane külje.		1/8 " "	500.—
		1/16 " "	300.—

Kuulutused tekstis 100 protsenti kallimad.
Teitelmihind: 100.— Emk. a., 1/2 aastas 60.— Emk. Üksik number 20.— Emk.

Rates for advertisements are as follows:

Cover pages:	Advertisement-pages:
Full page . . . L. 8	Full page . . . L. 6
Half page . . . L. 4	Half page . . . E. 3
Quarter page . . . L. 2	Quarter page L. 1 10/-
For advertisements in the text the rates are higher 100 p. Ct.	1/8 page . . . L. 0 15/-
	1/16 page . . . L. 0 8/-

Terms of Subscription: Yearly 4/-, half-yearly 2/-.

Anzeigenpreise:

Umschlagseiten:		Anzeigenseiten:	
1/1 Seite Rmk.	2000.—	1/1 Seite Rmk.	1000.—
1/2 " "	1000.—	1/2 " "	500.—
1/4 " "	500.—	1/4 " "	300.—
im Text um 100 Prozent höher.		1/8 " "	200.—
		1/16 " "	100.—

Abonnement: jährlich 25.— Rmk., halbj. 15.— Rmk.

„Tallinna Teataja“

Suurem, täielikum ja loetavam Eesti hommikuleht.

„Tallinna Teataja“ on juba üksteistkümmend aastat Eesti avaliku häälekanjana töötanud: võidelnud Eesti rahva majandusliku ja rahvuskultuurilise iseseisvuse eest. Esimesel võimalusel Eesti riikliku lipu kõrgele tõstnud ja mõjuvama kaasvõitlejana Eesti vabadus- ja iseseisvuse sõjas õhutajana ja julgustajana kaasa tõmmanud. Näidanud ja valgustanud sihtisid rahvahulkadele, samuti tegelikkudele võitlejatele väerinnal kui ka poliitilises võitluses.

„Tallinna Teataja“ alustab kaheleistkümnendat tegevusaastat toimetuse ja alaliste kaastöölise täiendatud koosseisuga ja loodab omale rahva poolt sooja vastuvõtmist, nagu möödalanud aastatelgi.

Eesti rahvas asus oma riigi ülesehitamisel 1921. aastaga uude ajajärku. Vabariigi põhiseaduse alusel tuleb esimene Riigikogu kokku. See ajajärk ei ole rahvaelus vähema tähtsusega, kui asutava kogu tegevusjärk.

„Tallinna Teatajal“ oma rohkearvulise kaastöölise koguga on võimalus Riigikogu ajal mõjuvama avaliku elu tegurina esineda.

Rahvuspoliitiliselt võitleb „Tallinna Teataja“ Eesti rahva riikliku ja majandusliku iseseisvuse eest. Võitluses ei ole tal sihiks seltakonna klasside ja kihtide viha ning vaenu ässitada. Eesti eluhoone peab seltakonna kihtide vastastikkusele kokkukõlale saama ehitatud. Ühiskondliste uuenduste läbiviimisel peab seda kindlasti silmas pidama. Sellekohaselt peavad saama valitud ka võitluse abinõud.

Poliitiliselt ei ole „Tallinna Teataja“ erapooletu, see tähendab, kas kõige meie parlamentlike erakondade toetaja ühtlaselt ehk mitte ühegi erakonna poolehoidja.

Ta ei ole ka teisest küljest ühegi erakonna ihuleht ega häälekanaja.

Poliitilises võitluses on meie sihiks äärmuste vastu välja astuda ja koguda eneste ümber kodapliselt mõtleja demokraatlike seltakonna osa. Ainult rahvavõimulised keskkihid võivad oma lepitava poliitikaga Eesti riigi ehitamisel ühiskonna rahu maksuma panna.

Rahvuskultuuriliselt on meie sihiks Eesti omapärase kirjanduse, kunsti ja teaduse edendamine. „Tallinna Teataja“ veergudel saavad kirjutama meie kirjanikud ja teadusmehed.

Et „Tallinna Teataja“ ühegi erakonnaga kindlasti seotud ei ole, leiavad kõik meie avaliku ja riikliku elu avaldused õiglase ja asjakohase arvustuse.

Iseäralise tähelepanu pöörame Eesti põllumajapidamisele, tööstuse, kaubanduse, laevanduse ja rahvahariduse peale.

Peale kaubanduse ja tööstuse saab eriti põllumajapidamisele eriosakond korraldatud, kus kirjutavad tuntud eriteadlased ja asjatundjad.

Teadete ja sõnumite rohkuse ning värskeuse poolest on „Tallinna Teataja“ esimesel kohal. Selle eest hoolitsevad rohkearvulised kaastöölised pealinnas, siseriigis kui ka väljamaal.

Aadress: Tallinn, Raekoja pl. nr. 16.

Põhja Pank A.-S. Tallinnas,

Suur Karja tän. nr. 20,
omas majas.

Jaoskonnad: **Tartus ja Viiljandis.**

Telefonid: { Direktor nr. 844. // Telegrammi aadr.:
Üleüldine nr. 843. // Põhipank.

Panga põhi-
kapitali suurus

10.000.000 marka,

mida aktsionäride peakoos-
olek otsustas suurendada

15.000.000 margani.

Pank toimetab kõiksuguseid pangaoperatsioone kodu- ja väljamaal.

Põhja Panga Juhatus.

Parikas'te
fotograafia Tallinnas

Kuninga tän. 1. Tel. 7-50.

Avatud: Erip. k. 9-5.

Harju tän. 31.

K. Simm.

Tel. 16-65.

Tallinn.

Wanaaegsete kunstasjade-
kauplus

„MUSA“

Eestimaa Tööstuse ja Kaubanduse Pank

Aktsia-Selts

Tallinnas, Suure ja Väikese Karja tänava nurgal № 7/2.

Aktsiakapital
ja reservid

Emk. 35.000.000.

Pank toimetab kõiksuguseid pangaoperatsioone sise- ja väljamaal.

„Kaja.“

Ilmub kuus korda nädalas.

„Kaja“ valgustab kõige täielikumalt Eesti põllumajanduse seisukorda. Tema veergudel vahetavad tegelikud põllumehed ja õpetatud eriteadlased mõtteid kõigis põllumajanduslikes küsimustes. Valvel olles ja kaitstes põllumehe kutsehuvisid, õhutab ja toetab ta põllumeeste kutselist ühinemist ja põllumeeste mõju võidulopääsemist Eesti riigi juhtimisel ja omavalitsuses.

„Kaja“ veergudel leiavad alalist käsitamist põlevamad küsimused poliitiliselt, majanduslikult, ühistegevuse ja hariduse alalt rohkearvulise eluküpsete riigi- ja seltskonnategelaste ning eriteadlaste poolt.

„Kaja“ rohkearvuline toimetus, omad kirjasaatjad igas kodumaa nurgas ja väljamaal võimaldavad lugejatele nii sise- kui välispoliitilisest elust kõigevärskemaid ja ülevaatlikumaid teateid pakkuda.

„Kaja“ on ainuke ajaleht Eestis, kus „Põllumeeste kirjade“ osakonnas tegelikud põllumehed oma seisukorra ja poliitiliste ning majanduliste küsimuste üle alatasa mõtteid vahetavad.

„Kaja“ kaudu saavad põllumehed alati värskeid teateid Riigikogu põllumeeste Rühma ja Üleriiklise Põllumeeste Esituse tegevusest.

„Kaja“ tellimisi võtavad vastu kõik postkontorid, peale selle oma tellimiste vastuvõtjad igal pool kodumaal ja oma abitalitused maakonnahinnades.

„Kaja“ maksab postiga kätte saates: kuus 75 marka. 3 kuu peale 225 marka. Üksik nummer 3 marka.

Kuulustel „Kajas“ on kõige suurem mõju. Kuulutuste hinnad: Kuulutuse küljel 1 millimeeter 3 marka; esimesel leheküljel 5 marka; teksti keskel 6 marka.

„Kaja“ toimetus asub Vene tänav nr. 11, talitus, Lai tänav 5, Tallinnas. Telefonid: toimetus 312, talitus 704. Aadress tellimisteks ja kirjavahetuseks: Tallinn, postkast 28 „Kaja“.

Tellige ja lugege „Kaja“. Lugejad, ostke ainult neist äridest, kes „Kajas“ kuulutavad.

„ODAMEES“

Tallinnas

Eesti Pangamajas, S. Karja
ja Jaani tänava nurgal

Kõnetraat 15-13 (kauplus) ja 9-12 (ärijuhi krt.)

Telegramm: Tallinn Odamees.

Teadustame kõigile kaubatarvitajatele, et „ODAMEES“ oma raamatu-, kunstitööde- ja kirjutusmaterjaali kaupluse on Tallinnas avanud. Soovitame: koolidele, kontoritele, riigiasutustele, vallavalitsustele, kaupmeestele jne. omast laost oma ja väljamaa kirjutusmaterjaali ja paberikaupa, õpeabinõusid ja kontortarvitusi suurel ja vähesel arvul võistlemata odavate hindadega.

Publikumi lahke osavõtmise peale lootes,
austusega „ODAMEES“.

Väga anstatud herra!

Siinjuures julgeme Teile 2. numbri „Üliõpilaslehte“ saata. Ühtlasi jääme lootma, et Teie „Üliõpilaslehte“ oma tellimisega kas lühema või pikema aja peale toetate ja tellimise juba lähemal päivil ära saadate. „Üliõpilaslehe“ tellimise hind on ühe kuu peale 30 marka, 3 kuu peale 90 marka ja kunni 1. jaanuarini 240 marka.

Kõige austusega

Toimkond.

Tartus, 17. VI. 1921.